

M.

Rola socjologa w zakładzie pracy

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 16/2, 162-163

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wilizacyjnie wyżej stojących ziemiach zachodnich i północnych, poprzez związane z industrializacją wychodźstwo do miast i wkraczanie inwestycji przemysłowych na agrarne tereny zacofane, aż po inwazję na wieś za pośrednictwem więzi rodzinnej i środków masowego przekazu kulturalnego miejskich wzorów życia, rozrywki, zabawy, stroju, form towarzyskich, telewizji i motoryzacji. Orientacja profesjonalizacyjna wiąże się ściśle z procesami urbanizacyjnymi, z ich kultem specjalizacji, podziału pracy, kulturą czasu wolnego. Na miejsce znamienne dla tradycyjnych społeczności wiejskich bezrefleksyjnego, stanowego stosunku do zawodu jako dziedziczonego wraz z własnością sposobu życia — z kart pamiętników przebija dążenie do zdobycia kwalifikacji uprawniających do pełnienia zawodów pozarolniczych w mieście lub na wsi lub do zdobycia konkretnej specjalizacji w obrębie zawodu rolniczego. Konsekwencją przemian urbanizacyjnych i orientacji profesjonalnej jest zróżnicowanie i wzbogacenie cech osobowych młodzieży. Powszechnie uwidoczniła się pęd do autoekspresji własnej indywidualności wobec audytorium rodzinnego i lokalnego poprzez ubiór, sposób bycia i rozrywkę oraz rozwijanie talentów i zainteresowań. Maria Dąbrowska w przedmowie do *Pamiętników chłopów* zwróciła uwagę na pomijanie przez pamiętnikarzy wiejskich spraw płci i miłości. Omawiane pamiętniki charakteryzuje prawdziwa eksplozja uczuć. Prawie każdy pamiętnik zawiera rejestr młodzieńczych przyjaźni oraz odważajmionych lub zawiedzionych porywów sercowych.

Konkurs na pamiętniki młodzieży wiejskiej zorganizowany został w celu zgromadzenia materiałów dokumentalnych mających dać obraz przemian w życiu i dążeniach młodego pokolenia wsi w związku z obchodami Tysiąclecia Państwa Polskiego i Dwudziestolecia Polski Ludowej. Planowane jest wydanie materiałowej publikacji dokumentalnej oraz podjęcie w oparciu o pamiętniki socjologicznych studiów i analiz problemowych. W dobie odżywiających dyskusji nad wartością metod i materiałów socjologii oraz stylem i stosunkiem do problemu jednostki ludzkiej ogółu nauk społecznych — humanistyczna zawartość wielotysięcznego przekazu dokumentalnego biografii młodzieży oraz nawiązujące do niej opracowania mogą stać się w tej dyskusji ważkim głosem.

F. J.

ROLA SOCJOLOGA W ZAKŁADZIE PRACY

Od końca 1961 roku działa w ramach Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa Komisja Socjologii Pracy (przewodniczący dr A. Matejko), która postawiła sobie za cel rozwijanie więzi między naukami społecznymi a praktyką gospodarczą drogą: a) upowszechniania znajomości socjologii wśród personelu kierowniczego przedsiębiorstw i zakładowego aktywu społeczno-politycznego, b) popularyzowania koncepcji doradztwa socjologicznego na rzecz zakładów, c) włączania socjologów do pomocy przy opracowywaniu modelu harmonijnych stosunków międzyludzkich (formalnych i nieformalnych) w zakładzie uspołecznionym. Komisja łączy w swym gronie socjologów oraz praktyków przemysłowych, którzy wspólnie czynią wysiłki w kierunku upowszechnienia nowych form współpracy ośrodków socjologicznych z konkretnymi przedsiębiorstwami (zwłaszcza przedsiębiorstwami przemysłowymi).

Staraniem Komisji 16 V 1962 miała miejsce w Zakładach Mechanicznych Ursus ogólnopolska konferencja na temat roli socjologa w zakładzie pracy, przy udziale ok. 150 osób). Wygłoszono 10 referatów (dr A. Matejko, mgr S. Szostkie-

wicz, mgr A. Turzański, mgr K. Doktor, dr J. Kulpińska, dr A. Sarapata, mgr H. Szostkiewicz, dr Z. Pietrański, dr S. Kowalewska i dr Z. Kowalewski, mgr F. Adamski) naświetlających z różnych stron usługi praktyczne, jakie socjolog może i powinien świadczyć na rzecz przedsiębiorstw. Rozwinięto również koncepcję umiejscowienia socjologa w przemyśle bądź jako socjologa zakładowego (większe zakłady), bądź jako uczestnika zespołu socjologicznego istniejącego przy instancji nadrzędnej wobec przedsiębiorstw danej branży (zjednoczenie, ministerstwo). W dyskusji nad referatami zabrali głos liczni na konferencji przedstawiciele przedsiębiorstw, m. in. Pafawagu, chrzanowskiej fabryki lokomotyw, Polskich Linii Oceanicznych, warszawskich przedsiębiorstw miejskich i in. Dyskutan-ci byli zgodni co do konieczności jak najszybszego pozyskania socjologów do współpracy z przedsiębiorstwami przy formowaniu diagnoz trawiących je problemów (słaba więź załogi, płynność kadr, niskie morale pracownicze i in.). W podsumowaniu dyskusji uchwalono postulaty zmierzające do wydatnego zwiększenia kadry socjologów zdolnych służyć pomocą przemysłowi, zorganizowania socjologicznych ośrodków konsultacyjnych oraz organizowania częstszych, regularnych zetknięć socjologów z przedsiębiorstwami.

Takie właśnie zetknięcie jako pierwsze z całej zamierzonej serii zorganizowała Komisja Socjologii Pracy 30 V 1962 na terenie Zakładów 22 Lipca w Warszawie. Dyskutowano na nim problematykę organizacji formalnej i nieformalnej, przy czym ludzie spośród personelu kierowniczego i aktywu społecznego wspomnianych zakładów dzielili się własnymi obserwacjami.

Komisja ma zamiar znacznie rozszerzyć swą działalność w 1963 roku, organizując konferencje problemowe, dotyczące np. stosunków pomiędzy przełożonymi a podwładnymi, więzi pracowników z zakładem itd. Przewidziane jest również kontynuowanie rozpoczętej już serii dyskusji nad rodzimymi publikacjami z zakresu socjologii przemysłu mającymi znaczenie popularyzatorskie.

M.

KONFERENCJA W SPRAWIE AUTOMATYZACJI

W dniach 7—10 maja br. odbyła się w Wiśle tradycyjna już VI Doroczna Konferencja Ekonomiki Przedsiębiorstwa, organizowana przez Katowicki Oddział Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Poświęcona ona była problemom automatyzacji. W konferencji wzięcie udział ponad 600 osób — techników i ekonomistów, pracowników naukowych i działaczy gospodarczych. Wygłoszono 20 referatów, 42 osoby zabrały głos w dyskusji. Konferencja zajmowała się automatyzacją z wielu punktów widzenia. Obok zagadnień technicznych mówiono o ekonomicznej efektywności automatyzacji, o jej konsekwencjach fizjologicznych i społecznych. Referat pt. *Uwagi o społecznych problemach automatyzacji* wygłosiła dr J. Kulpińska z Uniwersytetu Łódzkiego. Społeczne zagadnienia automatyzacji znalazły również pewne odbicie w dyskusji.

MIASTO WSPÓLCZESNE OGÓLNOPOLSKIE SEMINARIUM MŁODYCH PRACOWNIKÓW NAUKI

Okregowy Komitet Studencki Związku Młodzieży Socjalistycznej w Łodzi zorganizował w dniach 8—9 maja 1962 r. pierwsze ogólnopolskie seminarium przeznaczone dla pomocniczych pracowników naukowych. Tematem seminarium